



KELIONĖ SU TEOFILIUMI (2017-ųjų lapkritis)

Šeimų palaimintasis

Besižvalgant po išlikusias palaimintojo Teofiliaus nuotraukas negalima nepastebėti tų, kuriose jis kartu su gausiomis giminaičių, bičiulių ar pažįstamų šeimomis. Akivaizdu, kad šeimų gyvenimas Teofiliumi nepaprastai rūpėjo. Tai išduoda ir jo ganytojiškieji laiškai bei nuorodos kunigams, kuriuose atrandame svarbiausias šeimos gyvenimui temas.

Visų pirma ganytojas Teofiliumis pabrėžė Santuokos sakramento svarbą. Sovietams okupavus Lietuvą, buvo agituojama tuoktis ne bažnyčioje, bet civilinės metrikacijos biure. Nors dauguma pasinaudodavo metrikacijos paslaugomis, priimdavo ir Santuokos sakramentą bažnyčioje. Tačiau atsirasdavo ir tokių, kurie pasitenkindavo tik civiline metrikacija. Kad žmonės nebūtų suklaidinti, vysk. Teofiliumis dar 1943 m. kreipėsi į tikinčiuosius tokiais žodžiais: *Visų pirma žiūrėkite, kad visos jūsų šeimos būtų sukurtos su Moterystės [Santuokos] sakramentu bažnyčioje, o ne vien tik metrikacijos įstaigoje, be Dievo ir Bažnyčios palaiminimo. Žiūrėkite, kad jūsų šeimose ir jūsų pastogėse viešpatautų meilė, santaika, ramybė ir susiklausymas. Mylėkitės tarpusavy ir mylėkite savo vaikus, krikščioniškai juos auklėdami. Žiūrėkite, kad jie nebūtų piktinami blogo pavyzdžio* (1943 05 12).

Matydamas nemažai žmonių, gyvenančių be Santuokos sakramento, jis jų nesmerkė, bet tokiame jų gyvenime visų pirmą įžvelgė didžiulį netikrumą, kuris visuomenei daro moralinę žalą. Įžvelgdamas į sumeluotas šeimos tikrovės šešėlyje gyvenančius jis mato daugybę sunkumų, paliečiančių ir visuomenę: *Atbuko žmonių jausmai, sukietėjo širdys, dingo tarpusavio meilė; mažai bepaisomi Dievo ir Bažnyčios įsakymai. <...> Rečiau užtinkami tvirti, pavyzdingi šeimų židiniai, bet užtat padaugėjo susimetėlių, pasimetėlių skaičius* (1944 05 28). Teofiliumis įžvelgia, kad gyvenimas kartu be Bažnyčios palaiminimo (susimetėliai) rodo pasimetimą gyvenime (pasimetėliai), kuris nieko gero nežada. Juk pasimetusiam žmogui reikia parodyti išeities kelią, kitaip jis pasiklys ir pražus.

Pro vyskupo akis neprasprūsta ir rūpestingai slepiamas bei kuo painiau aiškinamas negimusios gyvybės nutraukimas. Vyskupas Teofiliumis savo ganomiesiems atskleidžia visą tiesą, kuri juk svarbesnė už įvairias painiai supintas ideologijas, o ypač tada, kai kalbama apie gyvenimą ir mirtį, galinčią užtraukti ir amžinąją pražūtį: *Bažnyčia mus moko, kad negimusios gyvybės panaikinimas – abortas, kokiu nors laiku ar būdu padarytas, yra tikra žmogžudystė, gyvo žmogaus nužudymas – užmušimas. Didelė, mirtina nuodėmė Viešpaties Dievo įsakymui „Nežudyk“; tai nuodėmė, šaukianti dangaus keršto* (1956 12 23).

Ganytojas Teofiliumis matė ir šeimos vargus dėl materialinių nepriteklių. Ypač daug pakenkė šeimoms tremtys ir karas, nes dalis šeimų liko be savo maitintojo, todėl vyskupas dėjo daug pastangų, kad stokojančios šeimos iš Bažnyčios susilauktų ir materialinės pagalbos. Aplinkraštyje klebonams jis taip nurodė: *Tremtinių artimieji ir giminės yra reikalingi visuomenės užuojautos, šilto*

žodžio, o dažnai ir medžiaginės paramos. Ne geresnėje būklėje yra atsidūrę buvusių politinių kalinių vaikai, žmonos ir kiti jų šeimos nariai. Visų taurių lietuvių pareiga – prisiminti tas mūsų tautos aukas, padėti savo aukomis jų šeimų likusiems nariams (1944 05 24).

Ganytojas įpareigoja klebonus surengti specialią rinkliavą politinių kalinių bei į Sovietų Sąjungą išvežtųjų šeimoms paremti. Surinktas aukas ragina išdalyti savo parapijos ribose gyvenantiems šelptiniams asmenims. Palaimintasis nori, kad Bažnyčia šeimoms taptų ne tik dvasine, bet ir materialine priebėga.

Palaimintajam Teofilui teko priimti ganytojo pareigas siaučiant II pasauliniam karui. Visus visuomenės sluoksnius buvo apėmęs netikrumas ir baimė. Taip pat ir šeimas, kurių vyrai vargo Sibire ar buvo fronto nežinioje. Iš visų bėdų Teofilus mato tokią išeitį – pamaldumas Švč. Jėzaus Širdžiai ir pasiaukojimas Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai yra saugi dvasinė priebėga nuo netikrumo ir nežinomos ateities pavojų: *Tegul kunigai savo parapijas, kapelionai ir mokytojai – mokyklas, tėvai ir motinos – savo šeimas, viršininkai ir valdininkai – savo įstaigas iškilmingai aukoja Jėzaus Širdžiai (1943 12 9); Tėvai ir motinos, aukokite savo šeimas Marijos Širdžiai (1944 02 02).*

Giminaičių ir bičiulių šeimos kviesdavo pal. Teofilų apsilankyti jų šeimose. Kvietimus jis maloniai priimdavo, bet jiems taip atsakydavo: „Svarbu, kad būtų tam proga. Pastatykite savo sodyboje kryžių, o aš atvykęs jį pašventinsiu!“ Taip prie jo bičiulių bei giminaičių sodybų atsirasdavo kryžiai, o palaimintasis juos šventindavo. Ši detalė atskleidžia nepaprastai svarbų dalyką: Teofilus nenorėdavo pats būti šeimos įvykių centre – svarbiausią vietą troško užleisti Kristui ir Jo Kryžiui. Be to, jis siekė, kad šeimos turėtų tvirtą atramą visuose pavojuose – pasitikėjimą Kryžiumi, kuris yra ne tik kančios, bet ir pergalės ženklas. Jei šeimos turi ateitį, jos garantuoja ateitį visuomenei ir valstybei.

Mons. dr. Algirdas Jurevičius („Artuma“ 2017/11)